

Влада на Република Северна Македонија
Министерство за труд и социјална политика
Сектор за инспекциски надзор во областа на социјалната
заштита и заштита на децата

**ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА НА СЕКТОРОТ ЗА
ИНСПЕКЦИСКИ НАДЗОР ВО ОБЛАСТА НА
СОЦИЈАЛНАТА ЗАШТИТА И ЗАШТИТА НА
ДЕЦАТА ЗА ПЕРИОДОТ ЈУЛИ-ДЕКЕМВРИ
2023 година**

Дел. Бр.

16- 588/1

Датум:

15-01-2024

Место:

(м.п.)

Зоранчо Стојанов

[име и презиме]

Главен инспектор

[функција / звање на раководител на инспекциска служба]

[потпис]

Резиме

Со спроведување на редовните и контролните инспекциски надзори во извештајниот период јули-декември 2023 година, Секторот за инспекциски надзор во областа на социјалната заштита и заштита на децата целосно го реализира годишниот план за работа за 2023 година.

- Проценката на ризикот од неприменување на прописите кои се во надлежност на инспекциската служба, е направена според анализа на податоците добиени од извршените редовни, контролни и вонредни инспекциски надзори, утврдените недостатоци и неправилности во примената на прописите, изречените мерки за отстранување на констатираните недостатоци и неправилности при истите, како и анализа на примената на законските прописи и подзаконските акти.

- Во текот на извештајниот период извршени се 69 редовни инспекциски надзори, 104 вонредни и 60 контролни инспекциски надзори, при што се констатирани вкупно 337 неправилности.

- Бројот на вонредни инспекциски надзори по основ на иницијативи на граѓани во областа на семејното законодавство во постапката за уредување на лични односи и непосредни контакти и вршење на родителското право, постапката за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство, во областа на заштита на децата, како и во паричните давања останува на исто ниво, што го зголемува степенот на ризик од спречување на остварувањето на правата од социјална и детска заштита, од среден до висок.

- Во овој извештаен период, извршени се вкупно 233 инспекциски надзори, од кои во областа на социјалната заштита и семејното законодавство 186 и во областа за заштита на децата 47.

- Корелацијата меѓу извршените контролни инспекциски надзори со утврдените неправилности се должи на спецификите на областа во која се врши инспекцискиот надзор, односно при еден инспекциски надзор најчесто се констатираат повеќе неправилности, а следствено на тоа се изрекуваат и повеќе инспекциски мерки за отстранување на констатираните неправилности со еден ист инспекциски акт. Тоа значи дека со еден контролен надзор се контролираат повеќе претходно изречени мерки во еден инспекциски акт.

- Својата надлежност, инспекциската служба ја извршува преку 21 инспектори, од кои 17 инспектори се за социјална заштита и 4 инспектори за детска заштита. Во овој извештаен период покрај кандидатот за инспектор во одделението за инспекциски надзор над остварување права од социјална заштита и други парични надоместоци во Куманово, преземен е уште еден кандидат за инспектор. Исто така, има промена во структурата на инспектори, кои по пат на внатрешно распоредување преминале во категоријата БЗ- еден помошник главен инспектор и во категоријата В1- еден советник инспектор.

- Целосно е реализирана Годишната програма за генерички обуки и Годишната програма за специјализирани обуки, што овозможи континуирано професионално и стручно усовршување на инспекторите, стекнување на нови современи знаења и вештини како и надградување на основните компетенции што помагаат во нивниот професионален развој, а со цел квалитетно и ефикасно спроведување на работните цели и задачи.

- Секторот за инспекциски надзор во областа на социјалната заштита и заштита на децата како организациона единица во состав на Министерството за труд и социјална политика, нема посебен систем на управување со финансиските прашања и останати буџетски ресурси. Затоа, финансирањето на инспекциската служба е инкорпорирано во единствениот буџет на министерството. Управувањето го врши Секторот за финансиски прашања, сметководство и буџет. И покрај тоа, инспекциската служба во соработка со Секторот за буџет и финансии при Министерството за труд и социјална политика, го определи поголемиот дел од буџетските ставки на расходи предвидени за инспекциската служба.

-И во овој извештаен период, инспекциската служба ја продолжи воспоставената соработка со Инспекцискиот совет, Народен правобранител на РСМ, Државна комисија за спречување на корупција, ЈУ Завод за социјални дејности, Државен инспекторат за труд, Агенција за вработување на РСМ, Министерство за внатрешни работи, Управа за јавни приходи, Фонд за пензиското и инвалидско осигурување на РСМ, организации од невладиниот сектор и други органи и организации.

-Инспекциската служба при извршувањето на работните задачи се води од начелата дефинирани во Законот за инспекциски надзор: законитост, еднаквост, непристрасност, објективност, неселективност, самостојност, заштита на јавниот интерес, превенција, пропорционалност и јавност.

Управување со ризици

Проценката на ризик е направена преку идентификација на специфичните ризици во надлежност на инспекциската служба и мерење на степенот на ризик со цел ефективно и рационално планирање на обемот и зачестеноста на надзорите над субјектите на инспекциските надзори во надлежност на Секторот.

Врз основа на направените анализи и обработените податоци добиени од извршените инспекциски надзори како и месечните извештаи по областите кои спаѓаат во делокруг на работа на оваа инспекциска служба, направена е проценката на ризик. Преку идентификација на специфичните ризици во надлежност на инспекциската служба и мерење на степенот на ризик со цел ефективно и рационално планирање на обемот и зачестеноста на надзорите над субјектите на инспекциските надзори во надлежност на Секторот, реализирани се планираните инспекциски надзори над примената и спроведувањето и тоа на:

-Законот за социјалната заштита со кој се уредени работите од областа на социјалната заштита;

- Законот за семејството со кој се уредува бракот и семејството и облици на посебна заштита на семејството, посвојувањето и старателството;
- Законот за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство со кој се уредува постапувањето на институциите при преземање на мерки за превенција и заштита на жените од родово-базирано насилство и семејното насилство;
- Законот за правда на децата со кој се уредува постапувањето со децата во ризик и децата сторители на дејствија што со закон се предвидени како кривични дела и прекршоци;
- Закон за социјална сигурност на старите лица со кој се уредуваат условите и постапката за остварување и финансирањето на правото на социјална сигурност за старите лица;
- Законот за заштита на децата со кој се уредува системот и организацијата за заштита на децата.

Организација и раководење

Инспекциската служба е организирана како организациона единица со три одделенија согласно Правилникот за внатрешна организација на Министерството за труд и социјална политика и Правилникот за систематизација на работните места и тоа:

- Одделение за инспекциски надзор над остварување на права од социјална заштита и други парични надоместоци
- Одделение за инспекциски надзор над остварување и давање на услуги од социјална заштита
- Одделение за инспекциски надзор во областа на заштита на децата

Со инспекциската служба во овој извештаен период раководи раководителот на сектор - главен инспектор, еден помошник раководител на сектор- помошник -главен инспектор и два раководители на одделенија-виши инспектори.

Инспекциската служба работите од својата надлежност ги извршува преку 21 инспектори, од кои 17 се инспектори за социјална заштита и 4 инспектори за детска заштита, кои се распоредени во Скопје- 11, Штип-1, Куманово- 3, Гевгелија- 1, Струмица -1, Кичево- 1, Гостивар- 1 , Битола-1 и Велес-1.

Во извештајниот период Јули-Декември 2023 година има промена на бројот на вработени во службата. Покрај вработениот кандидат за инспектор во одделението за инспекциски надзор над остварување на права од социјална заштита и други парични надоместоци во Куманово, превземен е уште еден кандидат за инспектор кој со решение број УП1 04-7424/1 од 17.11.2023 година е распореден во истото одделение. Исто така, има промена во структурата на инспектори, кои по пат на внатрешно распоредување преминале во категоријата БЗ- еден помошник главен инспектор и во категоријата В1- еден советник инспектор.

Табела 1 Преглед на бројот на инспектори кои вршеле инспекциски надзор во II-ро полугодие 2023 година, по вид, возраст и звање
--

Вид	Инспектор за социјална заштита						Инспектор за детска заштита						Вкупно инспектори					
	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно	<30 г.	31-40 г.	41-50 г.	51-60 г.	>60 г.	Вкупно
Б1 - генерален инспектор						0						0	0	0	0	0	0	0
Б2 - главен инспектор						0				1		1	0	0	0	1	0	1
Б3 - пом. главен инспектор						0					1	1	0	0	0	0	1	1
Б4 - виш инспектор		1	1			2						0	0	1	1	0	0	2
В1 - советник инспектор		4	3	3	3	13				1		1	0	4	3	4	3	14
В2 - самостоен инспектор				1	1	2						0	0	0	0	1	1	2
В3 - помош. инспектор						0						0	0	0	0	0	0	0
В4 - помлад инспектор	0		1			1						0	0	0	1	0	0	1
Вкупно	0	5	5	4	4	18	0	0	0	2	1	3	0	5	5	6	5	21

Табела 2 Преглед на нови вработувања и пензионирања на инспектори во II-ро полугодие 2023 година

“	Инспектор за социјална заштита			Инспектор за детска заштита			Вкупно инспектори		
	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика	Враб.	Пенз.	Разлика
Ниво-Звање/Возраст			0			0	0	0	0
Б1 - генерален инспектор			0			0	0	0	0
Б2 - главен инспектор			0			0	0	0	0
Б3 - пом. глав. инспектор			0			0	0	0	0
Б4 - виш инспектор			0			0	0	0	0
В1 - советник инспектор			0			0	0	0	0
В2 - самостоен инспектор			0			0	0	0	0
В3 - помошник инспектор			0			0	0	0	0
В4 - помлад инспектор	1		1			0	1	0	1
Вкупно	0	0	1	0	0	0	1	0	1

Инспекциски надзор

Годишниот план за работа на инспекциската служба за 2023 година е целосно реализиран преку спроведување на планираните инспекциски надзори, според динамиката определена во поединечните месечни планови за работа и тоа:

- редовни инспекциски надзори кои опфаќаат надзор над спроведување на законите и другите прописи кои се во надлежност на овој орган;

- вонредни инспекциски надзори кои се вршат врз основа на иницијативи поднесени од државни органи, физички или правни лица, како и по службена должност;

- контролни инспекциски надзор кои се вршат по истекот на рокот определен во решението донесено за отстранување на утврдените неправилности и други повреди на закон или друг пропис.

Во овој период инспекциските надзори во центрите за социјална работа, установите за социјална заштита, установите за заштита на децата од предучилишна возраст и даватели на услуги од социјална заштита ги опфатија следните подрачја:

- права од парична помош (гарантирана минимална помош, надоместок за плата за скратено работно време, право на детски додаток, право на посебен додаток,

еднократна помош за новороденче, додаток за образование, право на социјална сигурност за старите лица, надоместок за помош и нега од трето лице)

- старателство и посвојување
- правда за децата
- згрижување и воспитување на деца од предучилишна возраст
- услуги на вонсемејна заштита
- услуги во домот (помош и нега во домот и лична асистенција)
- спречување и заштита од насилство врз жените и семејно насилство
- сместување во установа

Според табеларниот приказ, извршени се вкупно 233 инспекциски надзори, од кои во областа на социјалната заштита и семејното законодавство 186 и во областа за заштита на децата 47 инспекциски надзори.

Во текот на извештајниот период извршени се 69 редовни инспекциски надзори, 104 вонредни и 60 контролни инспекциски надзори, при што се констатирани вкупно 337 неправилности.

Соодносот на контролните инспекциски надзори со утврдените неправилности се должи на спецификите на областите во кои се врши инспекцискиот надзор, односно при еден инспекциски надзор се констатираат повеќе неправилности, а адекватно на тоа се изрекуваат повеќе инспекциски мерки за отстранување на констатираните неправилности во еден ист инспекциски акт. Тоа значи дека во еден контролен инспекциски надзор се контролираат повеќе претходно изречени мерки во еден инспекциски акт.

Редовните инспекциски надзори се планирани врз основните принципи на методологијата на проценка на ризици. При планирањето на истите, се земаат во предвид поднесените иницијативи за вршење на вонредни инспекциски надзори во претходниот период и бројот и тежината на утврдени неправилности во субјектите на надзор. На тој начин е планирано да се извршат редовни инспекциски надзори во оние субјекти каде е утврден поголем број на неправилности и зголемено повторување на истородните неправилности, неправилности со груби повреди на правата на корисниците за кои се предвидени прекршочни постапки и неправилности кои можат да предизвикаат или предизвикуваат непосредна опасност по животот и здравјето на луѓето, финансиска штета или штета по имотот од поголема вредност како и загрозување на јавниот интерес. Зачестеноста на инспекциските надзори и ангажираните ресурси при истите, се пропорционални со нивото на ризик во правец на намалување на реалниот ризик наметнат од неправилностите во работата кај субјектите на инспекциски надзор.

При инспекциските надзори, посебна специфичност претставува обемот и сложеноста на предметот на надзор. Ова особено се забележува при вршење на вонредните инспекциски надзори кога предмет на инспекцискиот надзор е постапка за остварување и користење на права и услуги регулирани во повеќе закони, поради што инспекторот истовремено треба да изврши надзор над применувањето и спроведувањето на повеќе закони, како и општи и поединечни акти донесени врз нивна основа.

Табела 3 Преглед на вкупниот број на откриени неправилности и сироведени инспекциски надзори според вид во II-ро полугодие 2023 година по региони и општини

Ред.Бр.	Регион/Општина	Вид на надзор			Вкупно надзори	Вкупно неправилн.
		Редовен надзор	Вонред. надзор	Контрол. надзор		
	Вардарски регион	8	4	8	20	21
1	Велес	2	3		5	8
2	Градско				0	
3	Демир Капија	1		1	2	
4	Кавадарци	2	1	3	6	8
5	Лозово				0	
6	Неготино	2		3	5	5
7	Росоман	1			1	
8	Свети Николе			1	1	
9	Чашка				0	
	Источен регион	10	9	4	23	48
10	Берово	2	1		3	
11	Виница	1	1		2	3
12	Делчево	1	1	1	3	5
13	Зрновци				0	
14	Карбинци				0	
15	Кочани	2	1	2	5	22
16	Македонска Каменица				0	
17	Пехчево				0	
18	Пробиштип	1			1	
19	Чешиново				0	
20	Штип	3	5	1	9	18
	Југозападен регион	8	12	9	29	54
21	Вевчани				0	
22	Дебар	2	1	1	4	6
23	Дебарца				0	
24	Кичево		1		1	6
25	Македонски Брод	2		1	3	3
26	Охрид	1	6	5	12	21

27	Пласница				0	
28	Струга	3	4	2	9	18
29	Центар Жупа				0	
	Југоисточен регион	8	6	6	20	42
30	Богданци	1			1	
31	Босилово				0	
32	Валандово			1	1	7
33	Василево				0	
34	Гевгелија		3	1	4	6
35	Дојран	1			1	4
36	Конче				0	
37	Ново Село				0	
38	Радовиш	2	1	1	4	8
39	Струмица	4	2	3	9	17
	Пелагониски регион	6	9	4	19	38
40	Битола	3	6	3	12	24
41	Демир Хисар	2			2	6
42	Долнени				0	
43	Кривогаштани				0	
44	Крушево				0	
45	Могила				0	
46	Новаци				0	
47	Прилеп		3	1	4	8
48	Ресен	1			1	
	Полошки регион	5	9	10	24	63
49	Боговиње				0	
50	Бревеница				0	
51	Врапчиште				0	
52	Гостивар	1	3	4	8	23
53	Желино				0	
54	Јегуновце		1		1	
55	Маврово и Ростуша				0	
56	Теарце				0	
57	Тетово	4	5	6	15	40
	Североисточен регион	10	5	3	18	35
58	Кратово	2		1	3	
59	Крива Паланка	4	1	2	7	16

60	Куманово	4	4		8	19
61	Липково				0	
62	Ранковце				0	
63	Старо Нагоричане				0	
	Скопски регион	14	50	16	80	36
64	Аеродром	1	3	1	5	7
65	Арачиново				0	
66	Бутел	1	2	2	5	2
67	Гази Баба		4		4	
68	Ѓорче Петров				0	
69	Зелениково				0	
70	Илинден				0	
71	Карпош	3	6		9	17
72	Кисела Вода	2	2	2	6	9
73	Петровец	1			1	1
74	Сарај				0	
75	Солиште			2	2	
76	Студеничани				0	
77	Центар	6	26	9	41	53
78	Чаир		3		3	
79	Чучер-Сандево				0	
80	Шуто Оризари		4		4	
ВКУПНО		69	104	60	233	337

Обука на инспекторите и административните службеници

Согласно член 49 (3) од Законот за инспекциски надзор, Годишната програма за генерички обуки и Годишната програма за специјализирани обуки, со цел континуирано професионално и стручно усовршување на инспекторите, планираните обуки се целосно реализирани.

Генеричките обуки за инспекторите од Секторот за инспекциски надзор во областа на социјалната заштита и заштитата на децата за овој извештаен период се реализирани електронски со помош на платформата за е- учење на Инспекцискиот совет, според донесениот Годишниот план за индивидуално стручно усовршување и обука на секој инспектор за 2023 година број 16-8218/1 од 30. 11.2022 година. Областите и темите на генеричките обуки и бројот на инспектори кои ги реализирале истите, прикажани се на табелата подолу:

Табела за приказ на реализирани генерички обуки во 2023 година

Вид на обука	Број на инспектори кои ќе ја посетат обуката
1.1 - Начела и организација, права, обврски и овластувања на инспекторите (Закон за инспекциски надзор)	9
1.3 - Начела и организација, постапки, одговорност и санкции (Закон за прекршоци)	13
1.4 - Постапување по преставки и предлози, прекршочни одредби (Закон за постапување по предлози и претставки)	12
1.7 Компјутерска обработка и табеларни пресметки	8
1.10 Комуникација	10
1.13 Спречување на корупција	15

Табела за приказ на реализирани специјализирани обуки на инспекторите во 2023 година

Тема/ област на обука	Број на инспектори кои ја завршиле обуката
Ставање под старателство на лица со одземена деловна способност, старател во посебен случај и ставање под старателство на малолетни лица (Закон за семејството)	10
Уредување на лични односи на дете со родителот со кого не живее и надзор над вршење на родителското право (Закон за семејството)	14

Посвојување (Закон за семејството)	15
Мерки на заштита од семејно насилство и мултисекторска соработка (Закон за спречување и заштита од насилство врз жените и семејното насилство)	11
Вон- семејна заштита: живеење со поддршка, згрижување во друго семејство, сместување во установа, персонална асистенција (Закон за социјалната заштита)	8
Право на гарантирана минимална помош, надоместок за помош и нега од друго лице, надоместок на плата за скратено работно време, додаток за домување и еднократна парична помош (Закон за социјалната заштита)	14
Право на детски додаток, посебен додаток, еднократна парична помош, родителски додаток и додаток за образование (Закон за заштита на децата)	5
Услуги од областа на детската заштита: детска градинка, центар за ран детски развој, агенција за давање услуги за чување и нега на деца од предучилишна возраст и физички лица кои вршат згрижување од предучилишна возраст (Закон за заштита на децата)	5

Буџет и финансирање

Како организациона единица во состав на Министерството за труд и социјална политика, Секторот за инспекциски надзор во областа на социјалната заштита и заштита на децата нема посебен систем на управување со финансиските прашања и останати буџетски ресурси и финансирањето на инспекциската служба е инкорпорирано во единствениот буџет на министерството. Управувањето го врши Секторот за финансиски прашања, сметководство и буџет. И покрај тоа, инспекциската служба во соработка со Секторот за буџет и финансии при Министерството за труд и социјална политика, ги детерминира и раздвои поголемиот дел од буџетските ставки на расходи предвидени за инспекциската служба.

Основни расходни ставки потребни во работењето и функционирањето на инспекциската служба се следните:

1. Плати и придонеси на плата во бруто износ
2. Патни и дневни трошоци на инспекторите
3. Осигурување на инспекторите според Закон
4. Гориво и одржување на возилата кои ги користи инспекциската служба

**Буџет за инспекциската служба при МТСП
полугодишен извештај за период од 7-12 месец 2023 година**

Р.Б.	Ставка	шестмесечен износ	просечно - месечно
1	Плата и придонеси за плата	8,264,835,00	1,377,472.00
2	Патни и дневни трошоци	1,800,660,00	300,110.00
3	Осигурување за инспекторите	20,400.00	3,400.00
4	Гориво и сервисирање на возила	106,980.00	17,830.00

Како најголем расход за потребите на инспекциската служба се јавува ставката за Бруто плата на инспекторите, која за извештајниот период изнесува 8,264,835,00 денари или во просек 1,377,472.00 денари месечно. Во ставката за плати и придонеси на плата е вкalkулиран и додатокот за инспектор.

Спецификата на инспекциската служба предизвикува патување и користење на превозни средства. За таа цел, предвидена е ставка за Патни трошоци во која се инкорпорирани трошоците за патување на инспекторите според Законот за извршување на Буџетот за 2023 година. Висината на оваа ставка како што е прикажана во табелата за извештајниот период изнесува 1,800,660,00 денари, односно просечно 300,110.00 денари на месечно ниво.

Инспекторите од инспекциската служба кои се со седиште во Скопје користат две возила во сопственост на Министерството за труд и социјална политика за кои е предвидена ставка за гориво и одржување на возилата. Висината на оваа ставка за извештајниот период изнесува 106,980.00 денари. Потребно е да се напомене дека возилата се користат и од другите Сектори во Министерството за труд и социјална политика.

Ставката за осигурување на инспекторите согласно со член 52 од Законот за инспекциски надзор за извештајниот период е во висина од 20,400.00 денари за сите инспектори во инспекциската служба.

Меѓународна соработка

Според Годишниот план за работа за 2023 година, инспекциската служба нема планирано меѓународна соработка, заради што во извештајниот период, ваква соработка не е остварена.

Други активности на инспекциската служба

Секторот за инспекциски надзор во областа на социјалната заштита и заштита на децата, ја продолжи воспоставената соработка и во овој извештаен период со Инспекцискиот совет, Народен правобранител на РСМ, Државна комисија за спречување на корупција, ЈУ Завод за социјални дејности, Државен инспекторат за труд, Агенција за вработување на РСМ, Министерство за внатрешни работи, Управа за јавни приходи, Фонд за пензиското и инвалидско осигурување на РСМ, организации од невладиниот сектор и други органи и организации.

Заклучоци и препораки

Врз основа на табеларно прикажаните податоци за извршени инспекциски надзори, може да се заклучи дека за периодот јули-декември 2023 година, инспекциската служба целосно ги реализира месечните планови за работа предвидени во Годишниот план за работа за второто полугодие во тековната година, преку редовни, контролни и вонредни инспекциски надзори, со што придонесе во квалитетот на примената на законите и другите прописи и акти донесени врз нивна основа од областа на социјалната заштита и заштита на децата во субјектите на инспекциски надзор.

Секторот за инспекциски надзор во областа на социјалната заштита и заштита на децата при извршувањето на работните задачи се води од начелата дефинирани во Законот за инспекциски надзор: законитост, еднаквост, непристрасност, објективност, неселективност, самостојност, заштита на јавниот интерес, превенција, пропорционалност и јавност.

Во периодот што следува во процес на усогласување со ЕУ стандарди и легислатива, сметаме дека е потребна соработка со компатибилни служби и организации од други земји, со цел размена на искуства, споделување идеи и практики за побрзо и поефикасно приклучување кон европските процеси.